

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/164/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8112241411
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8112241411.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a sudcov JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Elišky Vagshalovej v právnej veci žalobkyne: W. W., B., B. K. X, právne zastúpená Centrum právnej pomoci, kancelária Prešov, Slovenská 40, proti žalovanému: Rapid life životná poisťovňa a. s., Košice, Garbiarska 2, právne zastúpený JUDr. Adriánom Gulbišom, advokátom v Košiciach, Nemcovej 22, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 17C/424/2012-175 zo dňa 25.09.2013 a odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č.k. 17C/424/2012-192 zo dňa 13.12.2013 jednohlasne takto

rozhodol:

I. Potvrďuje sa rozsudok.

II. Potvrďuje sa uznesenie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov ako prvostupňový súd zrušil rozsudok Arbitrážneho súdu Košice, Alžbetina 41, sp.zn. 2C/2211/2012 zo dňa 19.1.2012, odložil vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu Košice, Alžbetina 41 sp.zn. 2C/2211/2012 zo dňa 19.1.2012 do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej a vyslovil, že o trovách konania rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobkyňa sa domáhala zrušenia rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu v Košiciach vedený pod sp. zn. 2C/2211/2012 zo dňa 19.1.2012. Rozhodcovská doložka, na základe ktorej Arbitrážny súd rozhodol, je súčasťou Všeobecných obchodných podmienok (ďalej len „VPP“) zo dňa 7.8.2007 a je uvedená v čl. XV. Rozhodcovská doložka a je súčasťou dlhého neprehľadného textu písaného malými písmenami, splyva s ostatnými zmluvnými podmienkami vo VPP. Táto doložka v čl. XV. znemožňuje poistenému, t.j. spotrebiteľovi zvoliť si spôsob riešenia prípadného sporu pred všeobecným súdom a núti ho v prípade sporu alebo sporných nárokov, podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu, ktorého poisťovňa sama mala poveriť zriadením alebo výberom špecializovaného stáleho rozhodcovského súdu, resp. vydať štatút rozhodcovského súdu a jeho rokovací poriadok a zverejniť ho na internetovej stránke. Mal za to, že takto formulovaná rozhodcovská doložka odoberá spotrebiteľovi brániť svoje práva pred všeobecným súdom a spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľovi je pri rozhodcovskej doložke odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom vo všetkých prípadoch, ak dodávateľ podá voči nemu žalobu na rozhodcovskom súde. Rozhodcovskú doložku uzatvorenú so žalobkyňou nemožno považovať ani za individuálne zmluvné dojednanie, keďže žalobkyňa hoci bola s ním oboznámená pred podpisom zmluvy, nemohla ovplyvniť obsah tohto zmluvného dojednania. Vychádzal zo zistení, že poisťná zmluva, ktorú uzatvorila žalobkyňa so žalovaným dňa 7.8.2007 je spotrebiteľskou zmluvou podľa § 52 a násl. 5 Hlavy OZ Spotrebiteľské

zmluvy. Žalobkyňa uzatvorila túto zmluvu ako fyzická osoba ako spotrebiteľ, žalovaný ako poisťovateľ konal v rámci predmetu svojej činnosti podľa výpisu z obchodného registra. Považoval predmetnú poisťovnú zmluvu za typickú formulárovú zmluvu, vopred pripravenú so zmluvnými podmienkami, ktoré určil žalovaný.

Prvostupňový súd sa nestotožnil s obranou žalovaného, že nepodpísaním osobitných zmluvných dojednaní č. 1/2007 k poisťovnej zmluve, by žalobkyňa neuzatvorila rozhodcovskú doložku, keďže časť XV. VPP jasne formuluje dohodu o riešení sporov na rozhodcovskom súde, bez toho aby vylučovala použitie tejto časti v prípade nepodpísania osobitného zmluvného dojednania. Rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva (či už uzavretá vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky), ktorá zakladá právomoc rozhodcovského súdu, nebola vôbec uzavretá alebo bola uzavretá neplatne. S poukazom na neplatnosť rozhodcovskej doložky, a z toho plynúcej neexistencie právomoci rozhodcovského súdu, mal prvostupňový súd za to že boli porušené všeobecné predpisy o ochrane spotrebiteľa, aj je tu teda dôvod pre zrušenie rozhodcovského rozsudku.

Poukázal na ustanovenie § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 až 4 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 1 ods. 1, § 40 ods. 1 a 2, § 41 ods. 1, § 43 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z., o rozhodcovskom konaní (ďalej len „Zákona o rozhodcovskom konaní“) a § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.).

O odklade vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku sp. zn. 2C/2211/2012 Arbitrážneho súdu v Košiciach prvostupňový súd rozhodol na návrh žalobkyne podľa § 56 ods. 2 Exekučného poriadku, pretože do právoplatného rozhodnutia v tomto konaní 17C/424/2012 by bolo možné začať exekúciu rozhodcovského rozsudku 2C/2211/2012, pričom možno očakávať, že by takáto exekúcia bola zastavená.

Uviedol, že o trovách konania v zmysle § 151 ods. 7 O.s.p. rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

V zákonom stanovenej lehote podal proti rozsudku odvolanie žalovaný.

V odvolaní uviedol, že súd neprihliadal na významnú skutočnosť, že ku dňu 08.08.2008 došlo k zániku poisťovnej zmluvy v dôsledku žiadosti žalobkyne podanej v prvom roku poisťovného vzťahu, ktorý bol dohodnutý na dobu 18 rokov, túto skutočnosť prvostupňový súd pred svojím rozhodnutím nevzal do úvahy a nehodnotil ju. Taktiež nevykonal dôkaz navrhovaný žalovaným a to listinný dôkaz - Záznam sprostredkovateľky V. Z. o požiadavkách o potrebách klienta z 07.08.2007 a eventuálne nevykonal ani výsluch sprostredkovateľa poistenia ako svedka na objektivizáciu tvrdení žalobkyne. Len na základe tvrdenia žalobkyne, ktorého pravdivosť nijako nedokazoval, usúdil, že všetky listinné dôkazy sú v časti rozhodcovskej doložky neplatné, i keď žalobkyňa bola ako gramotný klient tretou osobou vyrozumená s existenciou rozhodcovskej doložky, ktorá vyžadovala práve pre túto svoju osobitosť aj osobitný podpis žalobkyne. Preto je za nespochybniteľné, že žalovaný vstupoval do poisťovného vzťahu so žalobkyňou ako informovaným spotrebiteľom. Zdôraznil, že obaja účastníci pri uzatváraní poisťovnej zmluvy vstupovali do základného poisťovného vzťahu ako dobromyseľní účastníci s tým, že boli všetky ustanovenia poisťovného vzťahu dojednané riadne. Súd nesprávne právne posúdil aj znenie rozhodcovskej doložky. Rozhodcovská doložka ako hmotnoprávny úkon sa nachádza v osobitnej časti VPP, tzv. Osobitných zmluvných podmienkach č. 01/2007, ktorú si zmluvne strany individuálne dojednali a opatrili samostatným predpisom. Súd nesprávne vyhodnotil, že v rozhodcovskom konaní neboli aplikované v správnej podobe slovenské a únieové predpisy. Žalovaný v celom doterajšom konaní i naďalej zotrval a zotráva na svojej žalobe voči žalobkyňi podanej listom zo dňa 02.01.2012 rozhodcovskému súdu. Namietal postup súdu, keď sa tento vôbec nezaoberal otázkou právnej nárokovateľnosti osobitnej pohľadávky vo výške 156,20 Eur podľa čl. XVII. bod 7a VVP. Rovnako namietal, že napadnutým rozhodnutím mu bol s konečnou platnosťou upretý prístup ku spravodlivosti na uplatnenie zmluvného nároku zo zaniknutej poisťovnej zmluvy od žalobkyne bez existencie ďalšieho výroku o pokračovaní konania v merite sporu s poukazom na § 43 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní. Žalovaný týmto odvolaním napadol aj výrok o odklade vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku a o priznaní trov konania. V odvolaní poukázal aj na rozhodnutie Ústavného súdu pod č.k. II. US 499/2003 keď tento svojím rozhodnutím zo dňa 10.07.2012 rozhodol o zrušení uznesenia Najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo 5/2012 zo dňa 31.01.2012 vo veci ktorá sa dotýkala posudzovania identickej rozhodcovskej doložky

ako v prejednávacom prípade. Ďalej poukázal na právnu argumentáciu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. zo dňa 26.06.2013 ku správneému výkladu Smernice 93/13/EHS v kontexte ktorého nemožno ujednanie rozhodcovskej doložky hodnotiť za nekalú podmienku, nakoľko rozhodcovské konanie je súčasťou legislatívne upraveného procesu. Rozhodnutie prvostupňového súdu je arbitrárne, pretože neposudzoval kompletne znenie čl. XV. VPP po predchádzajúcom posúdení osobitných zmluvných dojednaní, pretože práve tie obsahujú hmotnoprávnu dohodu o uzavretí rozhodcovskej doložky. Prvostupňový súd vôbec ničím nevyvrátil skutočnosť, že žalobkyňa mala dve možnosti - o to osobitne zmluvné dojednania podpísať alebo nepodpísať a teda rozhodcovskú doložku prijať alebo neprijať a ak aby ju neprijala, ustanovenie čl. XV. VPP upravujúce rozhodcovské konanie by bolo úplne bezpredmetné a neúčinné, aj keď sú vo VPP uvádzané. Uviedol, že je na mieste, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok a pokiaľ tento nezruší, aby podľa ust. 109 ods. 2 písm. c) O.s.p. prerušil konanie o tomto odvolaní až do ukončenia konania na Ústavnom súde pod č.k. II. ÚS 382/2012, keďže v predmetnom konaní pred Ústavným súdom v sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie v právnej veci vedenej súdom prvého stupňa.

Na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok ako nepreskúmateľný a predčasne vydaný vo všetkých jeho výrokoch a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného sa stotožnila s napadnutým rozsudkom v plnom rozsahu a navrhla, aby ho odvolací súd potvrdil.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok prvostupňového súdu z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 214 O.s.p.) a po tom, ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku vyvesené na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke Krajského súdu v Prešove najmenej 5 dní vopred, rozsudok verejne vyhlásil (§ 156 ods. 1, 3 O.s.p.) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

Zásadnou právnou otázkou v predmetnej veci v súvislosti aj s dôvodmi uvádzanými žalovaným v odvolaní bola otázka, či rozhodcovská doložka, na základe ktorej rozhodcovský súd rozhodol a ktorá je upravená v čl. XV. VPP žalovaného, podľa ktorej všetky vzájomné spory a sporné nároky poistenia budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní, je podmienkou individuálne dojednanou (ako tvrdil žalovaný) a v negatívnom prípade, či zakladá hrubý nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľná podmienka).

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“).

Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

V zmysle čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách („Smernica“), zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak

napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy ku škode spotrebiteľa.

V zmysle § 54 ods. 1 prvá veta Občianskeho zákonníka, sa zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou, nemôžu odchyliť v neprospech spotrebiteľa od ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. Nesmú obsahovať podľa § 53 ods. 1 prvá veta Občianskeho zákonníka ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

V danej veci sa žalobkyňa domáhala zrušenia rozhodcovského rozsudku žalobou doručenou dňa 05.12.2012 na Okresnom súde Prešov aj s poukazom na rozhodcovskú doložku dojednanú vo Všeobecných poisťných podmienkach.

Rozsudkom rozhodcovského Arbitrážneho súdu v Košiciach pod sp. zn. 2C/2211/2012 zo dňa 19. 01. 2012 jej bola uložená povinnosť zaplatiť žalovanému 156,20 Eur a trovy rozhodcovského konania vo výške 276,- Eur. Tento rozsudok jej bol doručený 21.12.2012. Zo skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom ďalej vyplynulo, že žalovaný uzatvoril so žalobkyňou dňa 07.08. 2007 poisťnú zmluvu.

Žalobkyňa vo výpovedi poukazovala, že rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná, jej obsah nebol ňou vymienený, ale stala sa súčasťou Všeobecných obchodných podmienok. Mala možnosť len prijať poisťnú zmluvu ako takú, alebo ju neprijať.

Na základe takto dojednanej rozhodcovskej doložky v poisťnej zmluve bol dňa 19. 01. 2012 vydaný rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu v Košiciach pod sp. zn. 2C/2211/2012.

Smernica Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vychádza nie z minimálneho okruhu nekalých klauzúl, ktoré sa majú transponovať, ale zo vzorového okruhu klauzúl. V konečnom dôsledku sa okruh neprijateľných podmienok de lege lata uvedený v § 53 ods. 4 OZ upravil postupne viacerými novelami až po uplynutí transpozičnej lehoty (napr. neprimeraná sankcia pod písm. k/ bola upravená až novelou vykonanou zákonom č. 568/2007 Z.z. s účinnosťou od 01.01.2008, kým hlavná transpozícia bola vykonaná zákonom č. 150/2004 Z.z. účinným od 01.04.2004.

Členské štáty si mohli vybrať, do akej miery prevezmú smernicou odporúčané nekalé klauzuly. Zároveň sa však umožnilo členským štátom prekročiť rámec smernice, čo umožnilo upraviť okruh neprijateľných podmienok aj širšie ako odporúča smernica „Členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné so zmluvou v oblasti obsiahnutej touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa“, (čl. 8 smernice).

Kým smernica vychádza zo vzorového okruhu nekalých klauzúl, slovenský zákonodarca upravil režim súdnej kontroly neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách na základe indikatívneho výpočtu neprijateľných podmienok (arg. slovo „najmä“ v § 53 ods. 4 OZ). To znamená, že súdu nič nebráni judikovať neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve podľa tzv. generálnej klauzuly v § 53 ods. 1 OZ, a teda nad rámec zoznamu podmienok uvedených v prílohe smernice alebo okruhu uvedeného v Občianskom zákonníku. Nemožno napríklad vylúčiť, že súd so zreteľom na ostatné zmluvné podmienky (čl. 4 ods. 1 smernice) posúdi rozhodcovskú doložku ako neprijateľnú bez ohľadu na jej znenie, teda že neobstojí žiadna rozhodcovská doložka a priestor pre rozhodcovské konanie bude len pri preukázateľnom individuálnom vyjednaní rozhodcovskej zmluvy zo strany spotrebiteľa.

Odvolací súd poukazuje na kritériá neprijateľnej podmienky, za ktorú sa považuje podmienka, ktorá 1. je obsiahnutá v štandardnej formulárovej zmluve, 2. spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán, 3. nerovnováha musí byť daná v neprospech spotrebiteľa.

Odvolací súd sa stotožňuje s prvostupňovým súdom, že o doložku, ktorá vyžaduje, aby spotrebiteľ riešil spory výlučne v rozhodcovskom konaní ide aj vtedy, ak síce spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa tejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený nezvratne podrobiť sa rozhodcovskému konaniu (porov. uznesenia Krajského súdu v Trnave vo veciach sp. zn. 10CoE/153/2011, sp. zn. 10CoE/30/2011,

sp. zn. 10CoE 109/2011). Právna veda na tento problém reaguje Kristiánom Csachom: „Z pohľadu spotrebiteľa je totiž rovnocenné, či riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského konania mu „vnúti“ štandardná zmluvná klauzula, alebo dodávateľ svojím konaním. Spotrebiteľ má byť chránený pred oboma. Práve proti možnosti dodávateľa diktovať svoju vôľu v zmluvnom vzťahu bol vytvorený celý mechanizmus spotrebiteľsko-právnej ochrany pred štandardnými zmluvami.“ In: Štandardné zmluvy, str. 214, Vydavateľ Aleš Čeněk, 2010).

Ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r/ OZ je svojím obsahom najbližšie problémovej doložke „...vyžaduje v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní“.

Uvedené ustanovenie sa má vykladať z pohľadu spotrebiteľa a jeho ochrany a nie z pohľadu dodávateľa. (porov. internetovú diskusiu na otázku neprijateľnosti doložky, ktorá ponúkala na výber medzi štátnym a rozhodcovským súdom: <<http://www.lexforum.sk/247>> Kristián Csach: „Takže otázne je, ako by som posúdil reálne možnosti, ktoré by nastali:

1. Spotrebiteľ by inicioval konanie na RS - OK, RS môže konať (písmenko r) nezakazuje, aby spotrebiteľ sa na RS obrátil, zakazuje iba to, aby to bol jediný orgán, na ktorý sa môže obrátiť).
 2. Spotrebiteľ by inicioval konanie na súde - OK, súd môže konať
 3. Dodávateľ by inicioval konanie na súde - OK, súd môže konať
- Samozrejme, problematickou by bola tá najočakávanejšia:
4. Dodávateľ by inicioval konanie na RS - klauzula je neprijateľná, ak nie je alternatíva daná pre spotrebiteľa, aby rozhodcovské konanie zastavil a „odsunul“ na iné bojisko.

Podľa dôvodovej správy k § 53 ods. 4 písm. r/ OZ „spotrebiteľ môže svoje práva uplatňovať nie iba v zmysle dojednanej rozhodcovskej doložky, ale ak sa tak rozhodne, aj v občianskoprávnom konaní a zmluvná podmienka, ktorá by mu v tom bránila, bude v zmysle navrhovaného ustanovenia považovaná za neprijateľnú“.

Teda podľa Csacha doložku nie je možné akceptovať, ak by vyžadovala od spotrebiteľa podrobiť sa arbitráži. Ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r/ OZ nie je len o možnosti výberu medzi štátnym a súkromným súdom, ale predovšetkým o dôsledkoch, ktoré zakladá, a teda, či doložka nenúti spotrebiteľa podrobiť sa nezvratnej arbitráži.

Ako je zrejmé zo smernice, na spotrebiteľa pri typových zmluvách dopadá ochranný režim zákazu neprijateľných zmluvných podmienok. O typovú zmluvu vrátane rozhodcovskej doložky ide aj v predmetnej právnej veci. Nepochybne ide o štandardnú typovú zmluvu medzi podnikateľom a spotrebiteľom (čl. 1 ods. 1, čl. 2 písm. b/, c/ Smernice Rady 93/13/EHS).

Odvolací súd zastáva názor, že pokiaľ ide o tzv. nevýhradnú rozhodcovskú doložku, možnosť voľby pre spotrebiteľa je len iluzórna, pretože takmer s pravidelnosťou rozhodcovské žaloby podávajú veritelia, čo možno odôvodniť aj rozsahom nárokov plynúcich zo štandardne formulovanej zmluvy. Naopak, ak niektorý spotrebiteľ výnimočne uplatňuje svoje práva, tak využíva - pre neho transparentný štátny súd. Odvolací súd pritom nepochybuje o tom, že spotrebiteľ, ktorý sa rozhodne osobitne individuálne vyjednať rozhodcovskú zmluvu, by aj reálne rozhodcovské konanie využil, pretože inak by jeho individuálne („sólo“) vyjednávanie nedávalo zmysel.

Poskytovanie spravodlivosti musí mať svoje limity a musí aj pre súkromnoprávnu sféru arbitrov. Ide o rozhodovanie o právach a právom chránených záujmoch osôb, ktoré môže výrazne zasiahnuť do života ľudí a ak sa majú akceptovať pri poskytovaní spravodlivosti súkromnoprávne prvky, tak len s jednoznačnými garanciami vylučujúcimi pochybnosti o férovom arbitrážnom konaní vrátane rozhodcovskej zmluvy. Doložky nemôžu predstavovať pasce pre spotrebiteľov za účelom čo najskoršieho privodenia exekúcie.

V danom prípade podľa obsahu spisu dodávateľ preukázateľne navyše nevysvetlil spotrebiteľovi význam rozhodcovskej doložky, na rozdiel od zásad občianskeho súdneho konania, nepredstavil mu pravidlá, podľa ktorých sa bude viesť súkromný „súdny“ proces a nedal mu po preukázateľnom poučení na výber rozhodnúť sa (pre porovnanie § 90 ods. 3 Zákona o platobných službách).

Aj procesné pravidlá rozhodcovského súdu ponímajúce kontraktálnu inkorporáciu prostredníctvom rozhodcovskej doložky sú súčasťou zmluvného vzťahu a ako formulárový produkt podliehajú súdnej kontrole neprijateľnosti zmluvných podmienok. Ak povinný spotrebiteľ mal vyjednať súkromný „súdny“ proces, mal by nepochybne poznať tieto pravidlá. O týchto niet v spise ani zmienky. Odvolateľ sa bráni tým, že žalobkyňa bola dostatočne poučená a táto skutočnosť vyplýva zo Záznamu o potrebách klienta.

Odvolací súd si nedokáže predstaviť rokovanie spotrebiteľa o rozhodcovskej doložke a jej perfektné individuálne zmluvné vyjednanie, ak spotrebiteľ nepozná jeho obsah (vedľajší predmet zmluvy). Je takmer notoriou, že v rámci uzatvárania spotrebiteľských zmlúv sa díleri nezmieňujú o podrobnostiach a procesných pravidlách rozhodcovského konania. Získavanie podpisov spotrebiteľov pod údajné individuálne vyjednanie má kampaňovitý rozmer. Tvrdenie o tom, že si takýto proces vyjednal spotrebiteľ a pritom nepoznal jeho obsah, je poznačené neudržateľnou tendenciou dosiahnuť arbitráž, s čím je spojené ďalšie zvýšenie nákladov spotrebiteľa.

Môže sa vyskytnúť otázka, či by vôbec spotrebiteľa napadla myšlienka namietat' neprijateľnosť rozhodcovskej doložky. Tú odvolací súd poukazuje na nutnosť objektívneho posúdenia rozhodcovskej doložky a nie je rozhodujúca vôľa účastníka zmluvného vzťahu a v tomto zmysle ani jeho aktivita. Neprijateľná rozhodcovská doložka je absolútne neplatná (§ 53 ods. 5 OZ) a je povinnosťou nielen súdu, ale aj rozhodcu z tohto právneho posúdenia vyvodit' všetky právne dôsledky a poskytnúť náležitú ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Neuniklo pozornosti odvolacieho súdu, že rozhodca iba zriedkavo pristupuje k posúdeniu platného založenia vlastnej právomoci, resp. túto iba formalisticky skonštatuje ako danú. Odvolací súd tak nadobudol presvedčenie, že aj toto konanie je prejavom nerešpektovania práv spotrebiteľov, resp. reflexiou absencie nestrannosti a nezaujatosti rozhodcu.

Akceptovateľnosť rozhodcovského konania v spotrebiteľských veciach sa ponúka napríklad osobitným vyjednaním a nie nanútením arbitráže spotrebiteľovi. Arbitráž môže fungovať, ale za transparentných podmienok ako efektívny prostriedok ochrany a keď aj spotrebiteľ rozumie, o čo v prípade rozhodcu ide.

Na individuálne dojednanie je však potrebné rešpektovať a zachovať proces tvorby zmluvy ustanovený v OZ. Naproti tomu nevhodné predkladanie podmienok predstavuje jednu z nekalých obchodných praktík (klamlivá obchodná praktika; § 8 ods. 4 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa; ďalej len „ZOS“). Predkladanie rozhodcovských doložiek spotrebiteľom za stavu, keď nepoznajú pravidlá arbitráže (predmet rozhodcovskej zmluvy) a prirodzene nevenujú dostatočnú pozornosť tejto časti formuláru, sa zneužíva k záverom o individuálnom vyjednaní zo strany spotrebiteľov, pričom na tomto nič nemení technika predkladania - inkorporovanie doložky do všeobecných zmluvných podmienok versus vyhotovenie štandardnej rozhodcovskej zmluvy na samostatnom liste (hárku) papiera.

Zbavenie sa zodpovednosti za nekalú obchodnú praktiku pri nevhodnom predkladaní zmluvných podmienok argumentáciou, že spotrebiteľ mal byť bdely, odvolací súd neprijíma, a odsudzuje ako konanie hraničiace so zlým úmyslom v zmluvných vzťahoch. Je neakceptovateľné, aby porušovateľ práva presúval zodpovednosť na slabšieho a je vylúčené, aby za takýchto okolností súd akceptoval rozhodcovskú doložku.

Odvolací súd pripomína judikatúru súdneho dvora [...je nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný spotrebiteľ nepoukáže na nekalosť zmluvnej podmienky (Océano, Mostaza Claro (bod. 25-27), Godard (bod 61), ASTURCOM (bod 51), uznesenie POHOTOVOSTĚ (bod 50), Pannon a iné]. To isté platí, pokiaľ ide o rozpor rozhodcovskej doložky s generálnou klauzulou. Odvolací súd navyše poukazuje na uznesenie Ústavného súdu SR z 24.2.2011, IV. ÚS 55/2011-19, v ktorom ústavný súd podporil judikatúru na ochranu spotrebiteľa: „Zákon explicitne nekonfrontuje navzájom inštitút dobrých mravov a inštitút neprijateľnej zmluvnej podmienky. Odvolací súd nezaznamenal ani v judikatúre pomenovanie týchto inštitútov súkromného práva. Každopádne na to, aby sa skonštatovala blízkosť týchto inštitútov z hľadiska ich významu a zákonom sledovaného cieľa ratio legis, netreba použiť ani zložité výkladové metódy.

Pravidlá správania sa, ktoré sú v prevažnej miere v spoločnosti uznávané a tvoria základ fundamentálneho hodnotového poriadku, aj takto sa dajú definovať dobré mravy, ak tomuto kritériu zmluvná podmienka nevyhovuje, prieči sa dobrým mravom.

Nie každá zmluvná podmienka, ktorá vyvoláva nepomer v spotrebiteľskej zmluve v neprospech spotrebiteľa, je neprijateľná. Pokiaľ je však zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória a prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený, nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom. Zároveň týmto vzniká základ pre docielenie skutočnej, rovnosti, pretože na absolútne neplatnú zmluvnú podmienku súd prihladne aj bez návrhu a rovnako aj bez návrhu súd exekúciu zastaví o plnenie z takejto neprijateľnej zmluvnej podmienky. Ak by takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou bola samotná rozhodcovská doložka a dodávateľ ju použije, v takomto prípade ide o výkon práv v rozpore s dobrými mravmi.“

Dodávateľ s odbornou starostlivosťou mal a musel vedieť, že nemá používať neprijateľné podmienky a má poznať aj dôsledky ich používania. Dodávateľ musí počítať s tým, že plnenie z nekalej podmienky mu súd nemôže vymôcť.

Predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa rozumie „najmä konanie, ktoré je v rozpore so zžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže privediť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, leseň, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody (pre porov. § 4 ods. 8 ZOS).

Podľa cit. čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách „Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok“.

Európska komisia vo svojich pripomienkach uviedla, že „pokiaľ ide o zásadu efektivity, t.j. o požiadavku, aby vnútroštátne procesné predpisy neznemožnili alebo nesťažili nadmerne výkon práv uznaných právom Únie, zdá sa, že pokiaľ sa ust. § 45 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní uplatňuje aj na prípady, keď požadované plnenie je v rozpore s právom Únie, povinnosť vnútroštátneho súdu zastaviť exekučné konanie bez návrhu (ex offa) predstavuje dostatočné zabezpečenie uplatnenia tejto zásady“ (bod 33 pripomienok EK vo veci C-76/10).

Podľa čl. 38 Charty základných práv Európskej únie „politiky štátov zabezpečia vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa“.

Ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách vychádza z predpokladu, že spotrebiteľ je z hľadiska informovanosti a z hľadiska vyjednávacej pozície v slabšom postavení. To platí aj vo vzťahu, keď zmluvný vzťah obsahuje aj vedľajšie zmluvné ustanovenia formulárovej povahy (záložné zmluvy, ručiteľské zmluvy, dohody o zrážkach zo mzdy, rozhodcovské zmluvy a pod.).

Možnosť zmeny obsahu štandardných podmienok zo strany spotrebiteľa je len iluzórna a je zrejmé, že ide o rovnosť len formálnu. Aby sa dosiahla faktická rovnosť, je to možné dosiahnuť len vonkajším zásahom tzv. súdnou kontrolou (porov. rozsudky Mostaza Claro C 168/05, Océano Grupo Editorial SA C 240/98-C 244/98).

Snaha názorovo uprednostniť jednostranný výklad zákona na strane odvolateľa evidentne naráža na ciele práva Európskej únie, ktoré musí štát naplniť. Medzinárodná zmluva vrátane Zmluvy o fungovaní EÚ má po jej ratifikácii prednosť a v hierarchii právnej sily je nad zákonom (čl. 7 ústavy). Lojalita k aktom EÚ je zásadná a rešpektovanie judikatúry súdneho dvora je principiálnou otázkou. Odvolací súd nechce relativizovať význam princípu právnej istoty vyplývajúci z právoplatného rozhodnutia ale na druhej strane ak ide o výnimočné a závažné okolnosti a naplnenie cieľov práva EÚ, súd ich má naplniť.

Podľa čl. 3 ods. 2 smernice „Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou“.

Možnosť ponúknuť spotrebiteľovi rozhodcovské konanie nič nemení na podstate povahy individuálne vyjednanej rozhodcovskej doložky.

Evidentne ide o vopred dodávateľom naformulované zmluvné klauzuly, vrátane časti o rozhodcovskom konaní a rovnako je zrejmé, že spotrebiteľ nemôže meniť formulárovú zmluvu ani obsah rozhodcovskej zmluvy vrátane rokovacieho poriadku rozhodcovského súdu. Cieľ smernice garantovať súdnu kontrolu neprijateľnosti zmluvných podmienok sa týka 1. dodávateľom vopred naformulovaných klauzúl a 2. bez možnosti meniť ich obsah. Je pritom irelevantné, či niektorú časť zmluvy dodávateľ osobitne spotrebiteľovi navrhol.

Podľa názoru vyjadreného v odvolaní by platilo, že všetky rozhodcovské zmluvy dohodnuté so spotrebiteľom sú individuálne vyjednané len z dôvodu, že spotrebiteľ uviedol o jeden podpis v zmluve navyše. Úplne by sa strácal cieľ a zmysel súdnej kontroly formulárových podmienok, ktorých obsah spotrebiteľ nemôže nejako zmeniť. Spotrebiteľ mohol rozhodcovskú doložku ako celok prijať alebo odmietnuť, a na otázku, či si rozhodcovskú doložku vymienil, možno iba ťažko odpovedať kladne, keďže jej obsah, vrátane relevantných pravidiel rozhodcovského procesu zjavne nepoznal.

Teória prezentovaná v odvolaní je v priamom rozpore s relevantnými ustanoveniami OZ. Tu rovnako platí, že za podmienku, ktorá nie je individuálne vyjednaná, sa považuje podmienka, ktorá bola vopred naformulovaná a spotrebiteľ nemôže meniť jej obsah. Ak by podstatu individuálne vyjednanej zmluvnej podmienky determinovala bez ďalšieho možnosť výberu, zo súdnej kontroly by boli vylúčené všetky formulárové typové zmeny a doplnky k pôvodnej zmluve, keďže bolo len na spotrebiteľovi, či k formulárovým zmenám pristúpi. S tým sa odvolací súd nemôže stotožniť, keďže by došlo k popretiu zmyslu a cieľa ochrany práv spotrebiteľa (Smernice 93/13/EHS) a k spochybneniu ochrany a podpory efektívneho vnútorného trhu EÚ očisteného od nemorálnych zmluvných klauzúl. Vo formulároch môžu byť pre spotrebiteľa dôležité, ale aj nepotrebné veci, no spoločným znakom za každých okolností je, že spotrebiteľ nemá možnosť meniť obsah formulára. Buď ho akceptuje alebo zmluva nevznikne. Súdna kontrola bola vytvorená práve z dôvodu ochrany pred diktátom formulárových zmlúv, vrátane formulárových zmien a doplnkov pripravených vopred dodávateľom. Uvedený cieľ žalovaný náležite nedocenil, resp. nesprávne interpretoval, o to viac, že ide o medzinárodný záväzok Slovenskej republiky k EÚ.

Tento záver možno vystihnúť z judikatúrneho vývoja súdneho dvora v rozhodnutí Pohotovosť/Korčkovská (bod 50.). Preto aj ochrana poskytovaná súdom vo vzťahu k neprijateľnej zmluvnej podmienke je o presadení noriem vyššej právnej sily a záväzku štátu prijať všetky kroky nevyhnutné na to, aby nekalá podmienka spotrebiteľa nezaväzovala. Pri dôslednom aplikovaní judikatúrnych záverov súdneho dvora tak aj prvostupňový súd ako článok súdnej sústavy EÚ a ako orgán členského štátu EÚ postupoval náležite a rozhodol vecne správne tým, že poskytol ochranu spotrebiteľovi pred nekalou rozhodcovskou doložkou.

Moc rozhodcu rozhodovať spory nie je delegovaná zo strany žiadneho verejnoprávneho subjektu (uznesenie ÚS ČR IV. ÚS 130/02). Prvostupňový súd interpretoval a aplikoval právo v súlade s medzinárodnou zmluvou.

Nevhodné predkladanie zmluvných podmienok sa týka smernice Európskeho parlamentu a Rady z 11.5.2005 2005/29 ES o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („Smernica o nekalých obchodných praktikách“).

Na strane žalovaného je dôkazné bremeno preukázať, že spotrebiteľ si vo svetle vyššie uvedených požiadaviek odvolacieho súdu (nielen formálne) individuálne vyjednal rozhodcovské konanie. V tomto smere popri nedôslednej argumentácii neboli doložené žiadne relevantné listinné dôkazy podporujúce záver o individuálnom vyjednaní rozhodcovskej doložky. Nie spotrebiteľ má dokázať, že nedošlo k individuálnemu vyjednaní, ale dodávateľa zaťažuje bremeno presvedčivo preukázať individuálne vyjednanie (§ 53 ods. 3 OZ) - ani tento aspekt nie je v odvolaní zohľadnený. Z predloženej zmluvy nevyplýva individuálne vyjednaná rozhodcovská zmluva a žalovaný neoznačil žiadne iné relevantné

dôkazy. Ak si spotrebiteľ individuálne vyjednal rozhodcovskú zmluvu, potom by muselo platiť, že si individuálne (podľa predstáv spotrebiteľa) vyjednal aj podmienky arbitráže. Z obsahu spisu však takýto záver rozhodne nemožno prijať. Dôvodne teda možno konštatovať, že žalovaný si dôkazné bremeno o individuálnom vyjednaní rozhodcovskej doložky nesplnil.

Žalobkyňa nemala možnosť ovplyvniť obsah predmetnej doložky. Mohla ju buď prijať ako celok alebo odmietnuť. Obsah tejto rozhodcovskej doložky bol dodávateľom (žalovaným) vopred pripravený a na jej obsahu žalobkyňa nijakým spôsobom neparticipovala. Už len tento samotný fakt spochybňuje tvrdenie žalovaného, že ide o individuálny návrh žalobcu na riešenie prípadného sporu v rozhodcovskom konaní.

Inštitút individuálne dohodnutej podmienky je treba vykladať v súlade s cieľom smernice, podľa ktorej sa podmienka nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola pripravená vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou (čl. 3 ods. 2 Smernice).

Nič na tom nemení ani tá skutočnosť, na ktorú žalovaný poukazoval v odvolaní, že vyjednaníu tejto rozhodcovskej doložky predchádzal záznam sprostredkovateľa poistenia o potrebách klienta, ktorý bol spísaný pri uzatváraní poisťnej zmluvy. Ak by sa žalobkyňa rozhodla osobitne individuálne vyjednať rozhodcovskú doložku, zaiste by tento záznam o sprostredkovaní poistenia, aj samotná zmluva neboli na predtlačenom formulári, ale osobitne konkrétne vyjednané a špecifikované tak, aby odrážali to, čo si žalobkyňa individuálne želá.

Záznam sprostredkovateľa poistenia o požiadavkách a potrebách klienta k predmetnej poisťnej zmluve preukazuje, že v danom prípade opäť ide o predtlačný formulár, kde žalobkyňa nemala na výber možnosť individuálne dohodnúť obsah podmienky. Takto predtlačný formulár (aj keď vo forme záznamu sprostredkovateľa poistenia o požiadavkách a potrebách klienta), odvolací súd nepovažoval za dôkaz, ktorý by potvrdzoval, že žalobkyňa individuálne dojednala rozhodcovskú doložku. Na tejto okolnosti nič nemení ani to, že predmetné poistenie bolo dojednané sprostredkovateľom poistenia v zmysle zákona č. 340/2005 Z.z. Sprostredkovateľ poistenia je totiž osobou, ktorá reprezentuje poisťovňu, koná v jej záujme a v jej prospech, čo znamená, že samotná okolnosť takejto formy dojednávania poisťného vzťahu nemôže byť na ujmu hodnotenia zmluvných podmienok dojednaných pri tomto poistení v zmysle Smernice Rady č. 93/13/EHS.

Z obsahu spisu a napokon aj tvrdenia samotného žalovaného nevyplýva, že by ako dodávateľ vysvetlil žalobkyňi význam rozhodcovskej doložky, pravidlá, podľa ktorých sa bude viesť tento proces a po preukázateľnom poučení, mu dal na výber sa rozhodnúť. Preto, ak napríklad spotrebiteľ mal vyjednať tento súkromný proces, mal by nepochybne tieto pravidlá poznať. O nich však v spise tiež niet žiadnej zmienky. Preto tvrdenie žalovaného o tom, že takýto proces si dojednala spotrebiteľ (v danom prípade žalobca) a pritom nepoznal jeho obsah, je z pohľadu vykonaného dokazovania neudržateľné.

Zo zhora uvedených dôvodov sú právne irelevantné aj námietky odvolateľa rozvíjajúce úvahy, že osobitné zmluvné dojednania nie sú pokračovaním VPP a rozhodcovská doložka preto nie je súčasťou VPP, že žalobkyňa podpísaním záznamu o požiadavkách a potrebách klienta k spornej poisťnej zmluve potvrdila svoju vedomosť o všetkých zmluvných podmienkach, pričom neobstojí ani jeho obrana, že súd tento záznam v rámci hodnotenia dôkazov nechal bez povšimnutia.

V danej veci je nezanedbateľná aj tá skutočnosť, že v predmetnej veci napr. trovy rozhodcu (276,- Eur) prevyšujú vymáhanú istinu pohľadávky vo výške 156,20 Eur. Už len táto skutočnosť predstavuje neprímeranosť arbitrážneho procesu.

Odvolací súd sa preto nestotožnil s tým, že rozhodcovská doložka bola individuálne dojednaná medzi účastníkmi konania.

Predkladanie takto dohodnutých rozhodcovských doložiek spotrebiteľom za stavu, keď nepoznajú pravidlá arbitráže, nevenujú pozornosť tejto časti formuláru, pretože táto doložka je zakotvená do všeobecných zmluvných podmienok vyhotovenej v štandardnej rozhodcovskej zmluve, na samostatnom liste - hárku papiera, odvolací súd považuje za nevhodné.

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na judikatúru Súdneho dvora a na tú skutočnosť, že priemerný spotrebiteľ nepoukáže na nekalosť zmluvnej podmienky (Mostaza Claro, bod 25. - 27., C 168/05, Océano Grupo Editoria, Asturcom, a iné).

Dodávateľ (žalovaný) s odbornou starostlivosťou musel vedieť, že nemá používať neprijateľné podmienky, má poznať aj dôsledky ich používania.

Pokiaľ je právomoc rozhodcovského súdu založená na rozhodcovskej doložke, ktorá je neprijateľnou podmienkou, a preto absolútne neplatným zmluvným dojednaním, je nesporné, že rozhodcovský rozsudok ako celok bol vydaný v rozpore so zákonom a dodávateľovi voči spotrebiteľovi nemôže zakladať (a to ani sčasti) nárok na plnenie. Keďže na zrušenie rozhodcovského rozsudku postačí aj jediný naplnený zákonný dôvod, nebolo potrebné zaoberať sa ďalšími dôvodmi odvolateľa zameranými na obhájenie spôsobu kreovania rozhodcovského orgánu.

Nedôvodná je i námietka žalovaného o povinnosti súdu rozhodnúť o pokračovaní v ďalšom konaní vo výrokovej časti rozsudku. V danom prípade platí ust. § 43 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého, ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov podľa § 40 písm. a/ a c/ pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe. Zákonným dôsledkom úspešného popretia platnosti rozhodcovskej zmluvy (§ 40 ods. 1 písm. c/ zákona č. 244/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov) je pokračovanie v konaní vo veci, a preto o tejto povinnosti priamo vyplývajúcej z právneho predpisu nie je potrebné rozhodovať osobitným výrokom.

Odvolací súd nezistil skutočnosti, že by sa súd prvého stupňa dopustil odvolateľom namietaných procesných pochybení a nebolo zistené ani žiadne iné procesné pochybenie v jeho postupe.

Podľa ust. § 40 ods. 2 zák. č. 244/2002 Z.z. zákon o rozhodcovskom konaní, ak podá účastník rozhodcovského konania žalobu na príslušnom súde, napadnutý rozhodcovský rozsudok zostáva právoplatný. Súd, ktorý rozhoduje o žalobe, môže na návrh účastníka konania vykonať rozhodcovského rozsudku odložiť.

Odklad vykonateľnosti je dočasným a preventívnym procesným úkonom súdu, ktorým na určitú dobu suspenduje jeden z účinkov súdneho rozhodnutia. Takto plní významnú ochrannú funkciu a v prípade, ak dôjde k úspešnému odkladu vykonateľnosti, napomáha predchádzaniu možného vzniku škody alebo nemajetkovej ujmy. Táto môže mať podobu aj nemožnosti navrátenia do pôvodného stavu a s tým súvisiace procesy reparácie a satisfakcie. Ako bolo naznačené vyššie, odklad vykonateľnosti rozhodnutia je rozhodnutím dočasným a predbežným. Dočasnosť spočíva v tom, že vykonateľnosť sa len odkladá (v prejednávanej veci do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej). Preventívnosť spočíva v snahe predísť vzniku škôd a nemajetkovej ujmy povinným osobám, ktoré by mohli vzniknúť ako dôsledok núteného výkonu (exekúcie) napadnutého rozhodnutia (v danom prípade rozhodcovského rozsudku).

V prejednávanom prípade je predmetom žaloby rozhodcovský rozsudok, ktorého zrušenia sa žalobkyňa domáha. Odvolací súd mal za to, že prvostupňový súd správne zobral do úvahy, že do právoplatného rozhodnutia v tomto konaní by bolo možné začať exekúciu rozhodcovského rozsudku sp. zn. 2C/2211/2012 zo dňa 19.01.2012, pričom možno očakávať, že by takáto exekúcia bola zastavená.

S prihliadnutím na vyššie uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 219 ods. 1 a ods. 2 O.s.p. napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

Uznesením č. k. 17C/424/2012-192 zo dňa 13.12.2013 prvostupňový súd uložil žalovanému povinnosť, aby v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia zaplatil súdny poplatok za odvolanie, ktorý je 331,50 Eur (pol. č. 3c) Sadzobníka súdnych poplatkov) v spojení s § 6 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch, s poučením, že ak sa poplatok v určenej lehote nezaplatí, bude ho súd vymáhať a s poučením o možnostiach spôsobu úhrady súdneho poplatku.

Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie žalovaný. V odvolaní uviedol, že súdny poplatok mal byť stanovený s poukazom na inú položku označeného sadzobníka. Poukázal na uznesenie Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 9C/354/2012 z 03.11.2013, na uznesenie Okresného súdu Prešov sp. zn. 12C/438/2012 z 21.11.2013 a na položku 1 písm. b) Sadzobníka a na ustanovenie § 6 ods. 2 a § 7 ods.

10 zákona č. 71/1992 Zb. a namietal, že výška súdneho poplatku mala byť stanovená vo výške 99,50 Eur. Konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku je konaním, kde predmet sporu nie je oceneľný peniazmi tak, ako v inom sporovom konaní.

Na základe uvedeného žalovaný žiadal uznesenie zrušiť a vydať nové rozhodnutie o vyrubení súdneho poplatku vo výške 99,50 Eur.

Vo vzťahu k odvolaniu žalovaného proti tomuto uzneseniu odvolací súd konštatuje:

Podľa položky 3 písm. c) Sadzobníka súdnych poplatkov tvoriacich prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, z návrhu na začatie konania o neplatnosti rozhodcovskej zmluvy a o zrušení rozhodcovského rozhodnutia vydaného rozhodcom je vyberaný v občianskom súdnom konaní súdny poplatok vo výške 331,50 Eur.

Poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ (§ 5 ods. 1 písm. a) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov).

Sadzba poplatku je uvedená v sadzobníku percentom zo základu poplatku (ďalej len „percentná sadzba“) alebo pevnou sumou (§ 6 ods. 1 Zákona o súdnych poplatkoch).

Ak je sadzba poplatku ustanovená za konanie, rozumie sa tým konanie na jednom stupni. Poplatok podľa rovnakej sadzby sa vyberá i v odvolacom konaní vo veci samej (§ 6 ods. 2 Zákona o súdnych poplatkoch).

V danom prípade vznikla poplatková povinnosť za odvolanie žalovanému ako odvolateľovi v súlade s citovaným ustanovením § 5 ods. 1 písm. a) Zákona o súdnych poplatkoch.

Z odvolania žalovaného nepochybne vyplýva, že ide o odvolanie vo veci samej.

Z doslovného znenia citovaného ustanovenia § 6 ods. 1 Zákona o súdnych poplatkoch vyplýva, že výška poplatku sa vypočíta buď percentuálne zo základu poplatku, alebo je výška poplatku pevne určená sumou uvedenou v Sadzobníku súdnych poplatkov.

V prejednávanej veci ide o konanie podľa položky č. 3 písm. c) Sadzobníka súdnych poplatkov, kde je výška súdneho poplatku určená pevnou sumou vo výške 331,50 Eur. To znamená, že v danom prípade sa neuplatní percentuálny výpočet súdneho poplatku zo základu poplatku.

Pokiaľ žalovaný namietal, že prvostupňový súd mal pri vyrubení súdneho poplatku za odvolanie aplikovať Položku 1 písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov, pretože v danom prípade má ísť o konanie s neoceneľným predmetom, odvolací súd v súlade s vyššie uvedeným má za to, že táto odvolacia námietka je nedôvodná. Zákon o súdnych poplatkoch vo svojej prílohe - Sadzobníku súdnych poplatkov stanovuje pevnú výšku súdneho poplatku a v súlade s citovaným ustanovením § 6 ods. 2 zákona sa poplatok v takejto výške vyberá i v odvolacom konaní vo veci samej.

Preto odvolací súd napadnuté uznesenie č. k. 17C/424/2012-192 zo dňa 13.12.2013 v súlade s ustanovením § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodne prvostupňový súd podľa § 224 ods. 4 O.s.p.

Rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3 :0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.